

Policy för alkohol, narkotika, dopning och tobak (ANDT) i årskurs 7–9

Det övergripande målet i Växjö kommun är att främja hälsa och förhindra utsatthet bland unga, samt minska konsekvenserna av användandet av tobak och alkohol och få bort bruket av narkotika.

Syftet med policyn är att förebygga missbruk av alkohol och andra droger i tidig ålder genom upptäckt, samverkan mellan skolan och vårdnadshavare, erbjuda stöd och hjälp och göra policyn känd.

Allmänt

Alkohol

- Enligt lag får ungdomar under 18 år inte serveras eller köpa alkohol.
- Åldersgränsen för att köpa alkohol vid Systembolaget är 20 år.
- Inom skolområdet får ingen uppträda alkoholpåverkad, dricka, inneha, sälja eller förvara alkohol.

Narkotika och dopningsmedel

- All hantering och konsumtion av narkotika och dopningsmedel är olaglig. Polisen kontaktas alltid.

Tobak

- Enligt lag (1999) är det förbjudet att sälja tobaksvaror till ungdomar under 18 år.
- Bruk av tobak är alltid förbjudet inom skolan och i skolans verksamhet, även om föräldrar har gett sin tillåtelse till rökning/snusning.
- Kommunstyrelsen antog 2010-02-02 Strategier för folkhälsoarbete i Växjö kommun 2010–2012 och Handlingsplan inom området alkohol, narkotika och tobak. I handlingsplanen ingår för grundskolan och gymnasieskolan i Växjö kommun tobaksfri skola.

Elevskåpen är utlånade till eleverna och kan öppnas vid misstanke om olovlig förvaring. Om narkotika, dopningsmedel eller hälsofarliga varor finns i skåpet omhändertas detta och överlämnas till polisen. Skolledningen kontaktar alltid vårdnadshavare.

Skolans policy

Anmälningsskyldighet*

Enligt Socialtjänstlagen kapitel 14 § 1 har skolan skyldighet att anmäla till socialtjänsten om kännedom eller misstanke om missbruk av alkohol, eller bruk av narkotika eller dopningpreparat.

Information till hemmet

Vid upptäckt eller misstanke om bruk av alkohol, narkotika, dopningspreparat och tobak informeras vårdnadshavarna av klassföreståndare eller motsvarande. Samtal med elevhälsan ska erbjudas.

Elev, påverkad av alkohol i skolan, skall omedelbart hämtas av vårdnadshavare.

Elev påverkad av narkotika hämtas av polis. Samtal med elevhälsan ska erbjudas.

Information till skolledningen

All personal, har skyldighet att uppmärksamma och rapportera kännedom eller misstanke om bruk av alkohol, narkotika och dopningspreparat till skolledningen.

Vad händer sedan?

Efter anmälan till Polisen

Polisen utreder langningsbrott i samband med att en polisanmälan kommer in. Detta gäller både langning av alkohol och andra droger. Om polisen uppfattar att en ungdom är påverkad av droger så tas ett beslut om att ungdomen får följa med till polisstationen för drogtest. I samband med detta skrivs en anmälan där ungdomen misstänks för ringa narkotikabrott, eget bruk. Detta är ett brott som kan ge böter. Efter att polisen är klar så kontaktas socialtjänsten. När det gäller langning av alkohol så är även detta ett brott som kan ge fängelse eller böter. I de fall där ungdomar blir omhändertagna för berusning kontaktas socialtjänsten som tar över ärendet för eventuella åtgärder.

---

* När socialtjänsten får reda på att ett barn kan behöva stöd eller skydd är socialtjänsten skyldig att inleda en utredning och ta reda på vilka behov barnet har. Utredningsskyldigheten står inskriven i Socialtjänstlagen 11:1. Socialtjänsten har det yttersta ansvaret för barn och ungdomar som riskerar att fara illa. All personal som i sitt arbete kommer i kontakt med barn och ungdomar som kan behöva stöd eller skydd är skyldiga att anmäla och lämna uppgifter till socialtjänsten. Detta står i Socialtjänstlagen 14:1. Dessutom bör allmänheten kontakta socialtjänsten om man tror att ett barn kan behöva hjälp. Dessa bestämmelser är alla ett uttryck för den särskilda omsorg om barn och unga som är utmärkande för svensk lagstiftning.

Efter anmälan till socialtjänsten

När en anmälan inkommer till socialtjänsten görs en bedömning om utredning skall inledas. Ungdom med vårdnadshavare (om ungdomen är under 18 år) träffas vid ett möte på socialtjänsten för att prata om den aktuella händelsen/situationen. En utredning innebär att man bedömer om den unge och familjen behöver stödinsatser från socialtjänsten och i så fall vilken form av stödinsatser. Insatser/stöd kan ges utifrån Socialtjänstlagen och LVU (Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga). Ungdomar och föräldrar kan också själva ansöka om hjälp/stödinsatser från socialtjänsten.

Efter kontakt med Navet

Navet är en öppenvårdsmottaning i alkohol och narkotikafrågor som tillhör Landstinget Kronoberg och finns till för invånare i hela Kronobergs län. Navet har ett nära samarbete med skolorna. Vid kontakt med Navet och då ungdomen är under 18 år ska alltid föräldrar vara med vid första mötet. Navet erbjuder övervakade drogtester när det finns misstankar om användande av narkotika, motiverande samtal kring förändring och familjesamtal. Navet hjälper den unge att titta på hur hans/hennes bruk/missbruk ser ut. Drogtester tas alltid vid minst tre tillfällen. Till Navet kan man som föräldrar vända sig för att få råd och stöd om man har oro kring sitt barn när det gäller narkotika och/eller alkohol. Navet arbetar under sekretess och utför ingen myndighetsutövning.

Du som förälder är viktigast!

Du som förälder har betydelse. Att föräldrarna faktiskt påverkar sina tonåringar och att tonåringarna visst bryr sig om vad deras föräldrar säger – även om det inte verkar så i stunden. Föräldrar har naturligtvis olika uppfattning kring det här med att bjuda barn på alkohol. Vissa tycker att man helt ska låta bli. Vissa tycker att det är bra att avdramatisera det hela och introducera tonåringar till ett naturligt umgänge med alkohol genom att bjuda på ett halvt glas vin vid finare middagar, eller på en öl i bastun. Andra tycker att det är okej att låta barn smaka hur alkohol smakar (äckligt, brukar de flesta säga) men skulle aldrig ge dem ett eget glas. Det är väldigt lätt att man gör ungefär som ens egna föräldrar gjorde. Somliga kan erinra sig att de blev bjudna på alkohol hemma, utan att det blev några problem för det. Andra är övertygade om att de klarade sig bra just eftersom deras föräldrar var restriktiva. Av detta förstår man att människor är olika. Men föräldrar som bjuder sina barn på alkohol visar att det är okej att dricka fastän man inte är vuxen än. Ett sådant tillåtande förhållningssätt kan också leda till ett mer riskfyllt drickande på sikt.

Aktuell forskning visar att det har stor betydelse vilken attityd föräldern har till att barnet dricker utanför hemmet. Bland elever i nian som har alkoholliberala föräldrar (som tycker att det är naturligt att tonåringen är nyfiken och vill prova) har ungefär hälften blivit berusade fyra gånger eller mer. Bland dem som har restriktiva föräldrar är det mindre än en femtedel som har blivit berusade så många gånger.

De flesta tonåringar tycker att det är fel att deras föräldrar köper ut. Så är det faktiskt, det har man kunnat se i undersökningar. Den som lyckas övertala sin förälder blir säkert nöjd för stunden, men innerst inne är han eller hon vanligtvis lite besviken – om man ska tro forskningen. Hur går det ihop? Förmodligen är det så att tonåringar kan tjata för att se var gränserna går, men det innebär inte nödvändigtvis att de vill att föräldrar ska ge efter. De behöver känna att någon säger stopp någon gång, tar ansvar och talar om vad som är rätt och fel. Det kanske kan hjälpa dig att veta detta om du själv blir utsatt för tjat och tycker att det är jobbigt att säga nej. (Tonårsparlören, 2010).

Vad ni som föräldrar kan göra:

- Se till att ni har uppsikt över era alkoholförråd och ge inte efter för era ungdomars önskemål om att få eller att ni som förälder ska köpa ut alkohol åt dem på Systembolaget. Det är ett langningsbrott att köpa ut eller ge bort alkohol till ungdomar under 20 år.
- Tala om för era ungdomar när ska de gå iväg till kompisar att de inte får dricka alkohol. Åk gärna och hämta dem när de ska hem.
- Uppmuntra era ungdomar att delta vid drogfria arrangemang och aktiviteter som erbjuds.
- Ställ krav på tobaksfrihet. Nästan alla som börjar röka gör det har gjort det innan de uppnått vuxen ålder. Under 2000-talet har andelen vuxna tobaksbrukare minskat varje år, men det är samtidigt oroande att minskningen bland ungdomar under samma period stagnerat. Bland pojkar har bruket till och med ökat.

Information om alkohol, narkotika, dopningspreparat och tobak

www.can.se
www.dopingjouren.se
www.tänkom.nu
www.tobaksfakta.org

Drogfria arrangemang

www.vaxjo.se/fritidsgardar

Rådgivning

Ungdomsbasen, Växjö kommun
Rådgivningstelefon: 0470-79 63 50,
öppen kl. 10.00–22.00

Navet, Landstinget Kronoberg
Kungsgatan 15A
352 31 Växjö
Telefon: 0470-59 22 90

